

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 5 Issue 3, p. 51-57, June 2012

**TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN KÜLTÜREL DEĞERLERİN
AKTARILMASINDA HALK HİKÂYELERİNİN YERİ VE ÖNEMİ
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

*TERMS OF TURKISH EDUCATION TRANSMISSION OF CULTURAL VALUES AN
INVESTIGATION OF THE IMPORTANCE OF PUBLIC STORIES*

Dr. Salih ORHAN

Milli Eğitim Bakanlığı, Ilıca Yavuz Selim Anadolu Öğretmen Lisesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Dr. Mesut BULUT

*Recep Birsin Özen Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve İş Uygulama Merkezi Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmeni*

Mehmet GEDİK

Milli Eğitim Bakanlığı, Alparslan İÖO Türkçe Öğretmeni

Abstract

People's stories is one of the important types of folk narratives. Plays an important role in public education products and these products are created folk stories and attributes of the society that created it, is possible to see people's thoughts and ways of life significantly. In this respect, the development of basic language skills, and thus folk tales Turkish, Turkish Literature, and important materials that can be used by teachers in classes for Language and Speech. Because one of the most important problems encountered in the development of these skills will be used in the works and their attributes. Folk tales content, wording and meaning and direction to explain the nature of language courses to choose from, and be based on the qualifications sources. Above all, this works great skills in the language of national identity is important to bear .

Key Words: People's Story, Turkish Education, Cultural Values

Öz

Halk hikâyeleri halk anlatılarının önemli türlerinden biridir. Toplumun eğitiminde önemli rol oynayan halk hikâyeleri ve onu oluşturan ürünler ve bu ürünlerde oluşturulduğu toplumun özelliklerini, halkın düşünce ve yaşam biçimlerini belirgin bir biçimde görmek mümkündür. Bu yönüyle halk hikâyeleri temel dil becerilerinin geliştirilmesinde ve dolayısıyla Türkçe, Türk Edebiyatı ve Dil ve Anlatım derslerinde ders öğretmenleri tarafından kullanılacak önemli materyallerdir. Zira bu becerilerin geliştirilmesinde karşılaşılan en önemli problemlerden biri de kullanılacak metinler ve bu metinlerin nitelikleridir. Halk hikâyeleri içeriği, anlatım biçimi, hem anlama hem anlatmaya dayalı olması ve dilinin niteliği yönüyle derslerde seçilebilecek niteliğe sahip kaynaklardır. Her şeyden önce bu eserlerin milli kimlik taşımaları dil becerilerinin kazandırılmasında büyük bir önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halk Hikâyesi, Türkçe Eğitimi, Kültürel Değerler

Giriş

Bir toplumu oluşturan bireylerden her birinin etrafında olup bitenleri tam ve doğru bir şekilde anlaması, duygu ve düşüncelerini eksiksiz anlatabilmesi, dinlediklerini doğru yorumlayabilmesi gibi birtakım etkinlikleri yapabilmesi öncelikle ana dilini doğru ve tam anlayıp kullanabilmesiyle mümkündür. Ana dili öğreniminde ilk ve en etkili malzeme ise halk edebiyatı ürünleridir. Halk edebiyatı ürünlerinden eğitimde önemli bir yere sahip olan türü de halk hikâyeleridir.

Kültür, genel anlamda bir milletin sahip olduğu maddi ve manevi değerlerin tamamı olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda kültür toplumsal yapıyı meydana getiren en önemli bağlardan biridir ve toplumsal bir yapıya sahiptir. “Kültür, toplumsal bir üründür. Çünkü insan doğumundan ölümüne kadar bir toplum içinde yaşar. Örneğin, dünyaya gözlerini yeni açan bir çocuk dilini, dinini, yiyip-içmesini, giyinip-kuşanmasını çevresini, sosyal yaşantısını, değerlerini, normlarını vb bir kültür çevresinde öğrenir. Bu açıdan baktığımızda kültür, toplumda yaşayan insanların bütün öğrendiklerini ve paylaştıklarını kapsayan bir kavram olup, bilimlerin incelediği hemen her şey kültür tarafından biçimlendirilmiştir. Dolayısıyla kültür doğuştan gelen kalıtsal bir özellikler değil, sonradan kazanılan öğrenilmiş özelliklerdir. Topluma her yeni katılan üye bunu öğrenerek geliştirir.” (Özkan, 2006:30). Her toplumun kendine ait ve onu diğer toplumlardan ayıran çeşitli kültürel değerleri bulunmaktadır. “Kültür, esas itibarıyla sosyal (kültürel) antropolojinin bir konusudur. Toplumların farklı biçimlerde yaşamaları, onların farklı kültürlere sahip olduğunu gösterir. Bütün toplumların kültürünü oluşturan bazı temel öğelerden söz edilir. İnançlar, değerler, normlar, semboller, dil, din, kurumlar, teknoloji vb. bunlar arasındadır. Ortak bir kültürden söz ederken bir insan topluluğundan söz etmekteyiz. Bir insan grubu olmadan ortak bir kültürden de söz edilemez.” (Şişman, 2002).

Bütün bireylere verilen eğitimin en temel hedeflerinden biri de öncelikli olarak kendi kültürel değerlerini yani kendisini diğer milletlerden veya topluluklardan ayıran hususların farkına varmasını sağlamaktır. Bu noktada kullanılacak materyallerin de bu kültürel değerlere uygun olması gerekmektedir.

Kavcar (1982), *Edebiyat ve Eğitim* adlı yapıtında eğitimin bireyler açısından önemine değinerek kültürel değerlerin aktarılmasında eğitimin işlevi ilgili olarak şunları bizlere aktarmaktadır: “En geniş ve en genel anlamıyla eğitim; çocuk olsun, genç olsun,

insanda sosyal hayata ve çağa uygun tutum ve davranış değişikliği sağlamaktır. Eğitimin işlevi, topluma sağlıklı bir uyum yapabilmesi için insanı etkilemektir. Bu etkileme geçmişteki sosyal ve ulusal değerleri tanıtip benimsetme, değerler ve hüneler kazandırma yoluyla olur. Çağdaş eğitimin amacı, dünü koruyarak yarını güven altına almaktır.” Cemiloğlu (2006:260)’da: “Elbette eğitimin en temel işlevi toplumun zaman içerisinde ortaklaşa oluşturduğu değerler sistemini genç kuşaklara aktarmak olarak da tanımlanmaktadır.” diyerek bireyin toplumsallaşmasında ve içerisinde var olduğu toplumu bütün yönleriyle tanıyabilmesinde eğitimin önemini belirtmiştir. Ferdin hayatındaki yeri ve önemi yadsınamayacak olan bu toplumsallaşma; okullarda formal olarak verilirken okul dışında da informal olarak verilmektedir. Burada şu önemli soru ortaya çıkmaktadır: Okula da veremediğimiz, okula çeşitli sebeplerle devam edemeyen kişilere bu toplumsal değerleri nasıl ve hangi yollarla verebiliriz? Zira toplumun her ferdinin kendi dil değerlerini, inanç değerlerinin, yaşama dair değerlerini ve folklorunu öğrenme hakkı bulunmaktadır. Bu noktada bütün bu değerleri içerisinde barındıran halk hikâyelerinin bir eğitim aracı olarak kullanılması büyük bir önem arz etmektedir. Zira bir milletin dil değerlerini ve kültürel öğelerini en iyi takip edebildiğimiz ürünler o millete ait mitler ve halk hikâyeleridir. Hikâyenin ortaya çıktığı dönemde halkın kullandığı kelimeler ve o kelimelerin günümüzdeki kullanımından hareketle dildeki değişiklikler takip edilebildiği gibi döneme ait diğer kültürel durumlar da en canlı tanıkla yani halk hikâyesiyle verilebilir.

Halk hikâyelerinin bireylerin dil edinimlerine ve kültür aktarımına olduğu kadar dil becerilerini öğrenmelerine ve geliştirmelerine de katkısının büyük olduğu söylenebilir. Özellikle informal eğitimin etkin olduğu yerlerde ve zamanlarda konuşma ve dinleme gibi iki önemli dil becerisinin gelişmesinde hem anlatma hem de anlama becerisine hitap eden halk hikâyelerinin bir eğitim aracı olma işlevi taşıdığı söylenebilir. Konuşma eğitiminde konuşmaya başlama, cümleler ve fikirler arası geçişler ve konuşmayı uygun ifadelerle tamamlama gibi noktaların öğretilmesi son derece önemlidir. Zira konuşmacının sürükleyicilikten uzak bir üslupla konuşması iletişimin önündeki ciddi engellerden biridir. İşte bu noktada halk hikâyelerinde büyük bir ustalıklarla kullanılan geçiş ve bitiş formelleri örnek olarak kullanılabilir. Diğer bir dil becerisi olan okuma becerisinin geliştirilmesinde de halk hikâyelerinden istifade edilebilir. Çünkü çocuk kitaplarının seçiminde bulunması gereken dört özellik Türkçe Dersi Programında sıralanırken sosyolojik açıdan, dil açısından, eğitim açısından ve basımı yönüyle öğrencilerin ilgi ve seviyelerine göre seçilmesi tavsiye edilmektedir (Türkçe Dersi Programı, 2005:427). Halk hikâyeleri gerek taşıdığı destansı unsurlarla öğrencilerin hayal dünyalarına hitap etmesi ve düşünme becerilerini geliştirici özellikler taşıması gerekse Türkçenin gramer kurallarına uygun cümle yapıları taşımaları yönüyle öğrencilerin dil edinimleri için önemli birer kaynaktırlar.

Toplumu eğitirken dikkate alınması gereken hususlardan biri de toplumu her yönüyle tanımadır. Zira bir toplumu tanımadan onu eğitmeye kalkmak temeli olmayan bir bina inşa etmeye benzer ki varlığını devam ettirmesi imkânsızdır. İşte bu noktada da toplumların aynası konumunda olan mitler, efsaneler ve halk hikâyeleri gibi edebi ürünler karşımıza çıkmaktadır. “Mitleri tanımakla belli bir toplumun davranışlarını, isteklerini, zevklerini anlamak mümkündür”(Seyidoğlu,1995: 93). Konuyla alakalı olarak Şimşek(2001: 18)’de şunları nakletmektedir: “Doğu toplumlarında çocuğun eğitiminde eskiden kullanılan yolun hikâyeler, kıssalar, menkıbeler anlatılarak bu anlatımlardaki değerlerin kavranmasını bağlamak yönünde olduğu bilinen bir gerçektir. Doğu hikâyelerinin geleneğin taşınması işlevi yanında karşıt düşünceleri barındırması model işlevi, ayna işlevi gibi önemleri vardır.” O halde bu

kaynaklardan eğitimde mutlaka yararlanılması gerekmektedir. “Türk töresini, inancını ve toplum yapısıyla örtüşen birtakım kuralları da anlatan efsaneler, çocukların farkında olmaksızın benimseyebileceği değerlerle doludur. Ancak bunun rastgele olmaması gerekir. Seçilen metinler öğrencilerin gerek dil gerekse zihinsel gelişimine uygun olması vazgeçilmez unsurlardan biri olmalıdır” (Yılar, 2005:387).

Bascom (1954) da halk edebiyatı ürünlerinin eğitimdeki önemine değinerek şunları söylemektedir: “Bir halkın mitolojik sistemi, genellikle onların eğitim sistemidir ve bir akşam masalını dinleyen çocuklar, bizim modern dersanelerimizde, altıncı sınıf öğrencilerimizden daha az olmayan ölçüde, geleneksel bilgi ve davranış öğrenmektedirler.”

Biz de bu çalışmamızda halk hikâyeleri ürünlerinin kültür aktarımındaki ve dil edinimindeki yerini belirleyerek Türkçe /edebiyat öğretmenlerine bu anlamda çeşitli öneriler sunmayı hedefledik.

1- Halk Hikâyesi ve Türkçe Eğitimi

Halk hikâyeleri halk kültürünün temel taşı işleviyle nesilden nesile aktarıldığı kültürün izlerini taşıyan halk anlatılarının önemli türlerinden biridir. Halk hikâyeleri, edebiyatımızda 16.yüzyıldan itibaren görülmeye başlanan genellikle âşıkler tarafından nazım-nesir karışımı bir söyleyiş tarzı ile anlatmaya bağlı olarak nesilden nesile aktarılan ve yer yer masal ve destan özellikleri gösteren hikâyelerdir. Geçmişten günümüze eğitim boyutu ön plana çıkan bir türdür. Destandan sonra ortaya çıkan ve destanın boşluğunu dolduran bir tür olduğu görüşü yaygın olarak düşünülmektedir. “...yeni ve orijinal bir nev’i karakteri olarak meydana gelen halk hikâyeleri, yerini tuttuğu destanın birçok vasıflarını hâlâ taşımaktadır. Fakat bunlar onun asıl karakterini verenler değildir. Süratle yeni bir nev’e gidiş vakıası karşısında bulunuyoruz: Destanî anane gittikçe zayıflıyor, çünkü destanın aslî karakterini tayin eden sosyal şartlar gittikçe ortadan kayboluyor” (Boratav, 2002: 46).

Halk hikâyeleri çeşitli araştırmacılar tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır. Boratav, *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği* (1946:70) adlı eserinde halk hikâyelerini bir tür konusu olarak yaklaşır ve halk hikâyelerinin yeni ve orijinal bir nev’i karakteri olarak meydana geldiğini ve yerini tuttuğu destanın birçok vasıflarını hala taşıdığını fakat bunların halk hikâyelerinin asıl karakterini verenler olmadığını süratle yeni bir nev’e gidiş vakı’ası karşısında bulunduğumuzu belirterek destanî an’nenin gittikçe zayıfladığını iddia eder ve bunun sebebi olarak da destanın eski karakterini tayin eden sosyal şartların gittikçe ortadan kaybolduğunu vurgular.

“Türk halk hikâyeleri, zaman seyri ve coğrafya-mekân içinde ‘efsane, masal, menkıbe, destan vb.’ mahsullerle beslenerek dinî, tarihî, içtimaî hadiselerin potasında iç bünyelerindeki bağlarını muhafaza ederek milletimizin roman ihtiyacını karşılayan eserlerdir.” (Elçin, 2004: 444) Ali Berat Alptekin ise şu tanımlı yapmaktadır: “Göçebelikten yerleşik hayata geçişin ilk mahsullerinden olup; aşk, kahramanlık vb. gibi konuları işleyen; kaynağı Türk, Arap-İslam ve Hint-İran olan, büyük ölçüde âşıkler ve meddahlar tarafından anlatılan nazım nasir karışımı anlatımlardır.” (Alptekin, 2005: 18)

Mehmet Aça ise yapmış olduğu *Kozı Körpeş-Bayan Sulu Dastanı Üzerine Mukayeseli Bir Araştırma*, adlı çalışmasında halk hikâyesine değinerek, halk hikâyesini kahramanlık destanlarından sonra teşekkül eden ve nazım nesir karışımı bir yapı sergileyen, destanlara nazaran daha kısa ve gerçekçi, yerleşik hayat/düzen mahsulü metinleri karşılamak amacıyla kullanılan bir kavram olarak tanımlar. (Aça, 1998)

Türkçe eğitimi temelde okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinden oluşmaktadır. Bu becerilerin geliştirilmesi Türkçe eğitiminin en temel amaçları arasında yer

almaktadır. Bu noktada karşımıza çıkan en önemli sorun kullanılacak metinlerin seçimi sorunudur. Bu bağlamda öğrencilerin ilgi ve seviyelerine uygun, Türkçenin en akıcı ve canlı olarak kullanıldığı, Türk milletinin duygu ve düşüncelerine tercüman olabilecek metinlerin kullanılması gerekmektedir. Bu hakikat Türkçe Ders Programında seçilecek çocuk kitaplarında olması gereken özellikler anlatılırken şöyle açıklanır:

Çocuk kitapları seçilirken kitapta bulunması gereken dört unsura dikkat edilmesi gerekmektedir (Türkçe Dersi Programı, 2005: 427):

1. Eğitim Yönünden: Çocuk kitaplarında ele alınan konuların içeriği, öğrencinin düzeyine uygun olmalı, basitten karmaşığa doğru verilmesi, yazarın dilinin açık ve anlaşılır, öğrencilerin ilgisine yönelik olmalıdır.

2. Sosyolojik Yönünden, Öğrenci okudukları ile yaşamı arasında bağ kurabilmeli, öğrendiği bilgileri uygulayabilmelidir.

3. Dil Yönünden: Çocuk kitaplarında kullanılan sözcüklerin basit, canlı, sonuç bildiren, iyi fark edilen, akılda kolay kalan ve kolay okunan kelimeler olmasına dikkat edilmesi gerekmekte, cümlelerin basit olması, tek anlam ifade etmesi, özne, tümleç, yüklem sırasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

4. Basım Yönünden: Kitabın sayfa sayısı, düzeni, yazı türü, punto büyüklüğü, kelime ve satır arasındaki açıklık, kâğıt ve mürekkep rengi, resimlerin türü, oranı, sayfalardaki yeri, dış görünüşü, kolay taşınabilirliği, cildin sağlamlığı, resimlerin konu ile alakalılığı, çocukların kitaba yaklaşımını olumlu yönde etkilemektedir (Akt. Ungan, 2008: 225-226).

İşte kitaplarda bulunması istenilen bu özelliklerin metinlerde de bulunması önemli bir zorunluluktur. Halk hikâyeleri Türk milletinin tarihi süreç içerisindeki duygu ve düşüncelerinden süzölmüş olması ve Türk milletinin duygu ve düşüncelerine, kültürel değerlerine tercüman olması nedeniyle bu anlamda kullanılabilir en önemli metin türlerinden biri olduğu açıktır. Bu metinler özellikle de konuşma ve dinleme ortamı oluşturması sebebiyle bu iki dil becerisinin geliştirilmesinde etkili oldukları söylenebilir. Zira konuşma ve dinleme becerilerinde kişinin ilgi ve ihtiyaçları önemli birer etkidir. Halk hikâyelerinde kullanılan akıcı dil ve olay anlatımındaki akıcılık bu iki becerinin yanı sıra okuma alışkanlığının geliştirilmesinde de etkili olacaktır. “Bu tip uzun anlatıların öncelikle anlatma metinleri, bu anlatma metinleriyle beraber düşünülen anlatma ortamları, anlatanın kendisinin anlatıyla ilgili yorumları, dinleyenlerin algılamaları ve tepkileri farkına varılmadan gerçekleştirilmekte olan büyük bir eğitimin önemli parçalarını oluşturmaktadır” (Cemiloğlu, 2006: 261).

Halk hikâyelerinin temel dil becerilerinin öğretiminde konu yönüyle büyük bir faydası bulunmaktadır. Çünkü bu beceriler eğer öğrencinin istediği ve ilgisini çekecek bir konu etrafında verilirse daha etkili olarak geliştirilebilirler. “Dinleyicilerin ilgilerinin dışında kalan, seviyelerinin üzerinde olan, anahtar kelime ve kavramları yeterince tanınmayan konular, iyi bir dinleme materyali oluşturmazlar.” (Çifçi, 2001:176) ve “Dinlemede sosyal mantalite, toplumun örf ve âdetleri, yaygın sosyal eğitim anlayışları önemli rol oynar.”(Çifçi,2001:174) ifadeleri ile halk hikâyelerindeki yukarıda sayılan hususlar arasında bir paralellik bulunmaktadır.

4.Sonuç ve Tartışma

Her millet kendi kültürel değerlerini eğitim yoluyla gelecek nesillere taşımak ve aktarmak ister. Bunun için de çeşitli yollara başvurur. Bu yollardan biri de milletin kendi içinden çıkmış olan edebi ürünlerdir. Hiç kuşku yok ki bu edebi ürünlerin o milleti en güzel şekilde yansıtan halk hikâyeleri, efsane, destan ve mitlerdir. O halde bireylerin eğitiminde kullanılabilecek araçlardan biri de bu ürünlerdir. Yılar, “Mit-Efsane ve Eğitim” adlı çalışmasında bu ürünlerin sadece Türkçe derslerinde değil pek çok derste araç olarak kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Halk edebiyatında kullanılan formellerin öğrencilerin okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinde etkili olabileceği söylenebilir. Özellikle de başlangıç ve bitiş formelleri gibi kalıp ifadeler öğrencilerin konuşma ve yazmada konuya nasıl giriş yapabilecekleri ve konuyu nasıl sonuca bağlayabilecekleri hakkında önemli birer model oluşturabileceklerdir.

Toplumsal bir varlık olan insanın geçmişten gelen kültürel değerlerini tanıması, benimsemesi ve gelecek nesillere aktarabilmesi genelde eğitimin özelde ise Türkçe Eğitiminin amaçları arasında yer almaktadır. Bir milletin en önemli kültürel öğeleri arasında halk anlatıcıları hatırı sayılır bir yere sahiptir. O halde öğrencilere kültürel zenginliğin öğretilmesi ve kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılması noktasında öğrencilerin millî değerleri özümseyen, kültürel değerleri tam anlamıyla benimsemiş bir birey olarak yetişmesinde halk edebiyatı kaynaklarının önemli bir payı olacaktır.

Bu incelemeden hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- 1- Bir kültür aktarıcısı olma özelliği gösteren halk hikâyeleri her seviyeden öğrencilerce okunmalı ve okumaları teşvik edilmelidir.
- 2- Türkçe, edebiyat ve dil ve anlatım derslerinde öğretmenler tarafından halk hikâyesi metinleri birer kaynak olarak kullanılmalıdır.
- 3- Halk hikâyesi metinleri sosyal bilgiler ve tarih gibi diğer ders öğretmenleri tarafından da kullanılabilir.
- 4- Halk hikâyeleri yeni öğretim teknikleri kullanılarak ders içinde daha kullanışlı hale getirilmeli.
- 5- Yazma eğitimi yaptırılırken günümüze ulaşmış halk hikâyeleri öğrencilere tekrar yorumlatılmalı ve yeniden yazdırılmalı.

KAYNAKÇA

- AÇA, Mehmet (1998). **Kozi Körpeş-Bayan Sulu Dastanı Üzerine Mukayeseli Bir Araştırma**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- ALPTEKİN, Ali Berat (2002); “**Dede Korkut Hikâyelerinde Kalıp İfadeler**”, İslamiyet Öncesi Türk Destanları, (Haz. Saim Sakaoğlu, Ali Duymaz), Ötüken Yay., İstanbul.
- ALPTEKİN, Ali Berat (2005); **Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı**, Akçağ Yay., Ankara.
- BASCOM, William R.(1954) “**Four Functions o Folklore**”, Journal of American Folklore.
- BORATAV, Pertev Naili (2002); **Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği**, T.C. Kültür Bak.,İstanbul.
- BORATAV, Pertev Naili.(1946). **Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği**, Ankara.
- CEMİLOĞLU, Mustafa(2006). **Eğitim Bilimi Açısından Örtük Program ve Halk Anlatılarının Örtük Program Bağlamında Değerlendirilmesi**. Uludağ

Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi xix(2),257-269.

- ÇİFÇİ, Musa (2001). Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler. **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** , 2001; 2(2):165-177
- ELÇİN, Şükrü (2000); **Kerem ile Ash Hikâyesi**, Akçağ Yay., Ankara.
- ELÇİN, Şükrü (2004); **Halk Edebiyatına Giriş**, Akçağ Yay., Ankara.
- İlköğretim Programı. (2005). **Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu -1-5**. Sınıflar- (2005) MEB. Yay., Ankara.
- KAVCAR, Cahit.(1982). **Edebiyat ve Eğitim**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yay.
- OĞUZ, M. Öcal, v.d. (2006); **Türk Halk Edebiyatı El Kitabı**, Grafiker Yay., Ankara.
- ÖZKAN, Hasan Hüseyin.(2006). **Popüler Kültür ve Eğitim**. Kastamonu Eğitim Dergisi. *Cilt:14 No:1- 29-38*
- SEYİDOĞLU, Bilge(1995). **Mitoloji Metinler- Tahliller**. Kayseri.
- ŞİMŞEK, Ahmet. (2001). **Tarih Eğitiminde Efsane ve Destanların Rolü**. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi.
- ŞİŞMAN, Mehmet. (2002). **Örgütler ve Kültürler**, Ankara: Pegema.
- UNGAN, Suat(2008). **Okuma Alışkanlığımızın Kültürel Altyapısı**. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2008,7(1):218-228
- YILAR, Ömer. (2005). **Mit-Efsane ve Eğitim**. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi(11), 383-392.